

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Shemu'el]

[Sefer Shemu'el]

Detmold, Samuel

5565 [1804/1805]

I

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9634

יְהוָה לְפָנֶיךָ לְהַכּוֹת בְּמַחְנֶה
 פְּלִשְׁתִּים : (כה) וַיַּעַשׂ דָּוִד כֵּן
 כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה וַיִּךְ אֶת־
 פְּלִשְׁתִּים מִגִּבְעַת עַד־בְּאֵף גִּזְרֵי :
 ו (א) וַיִּסַּף עוֹד דָּוִד אֶת־כָּל־
 בַּחֹר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים
 אֲלָף : (ב) וַיִּקַּם י וַיִּלָּךְ דָּוִד
 וְכָל־הָעַם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִבְּעַלְי
 יְהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת־אֲרוֹן
 הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־נִקְרָא שֵׁם שָׁם

דוד הער , דאו לאגער דער פלשחים
 צו שלאגען . (כה) דוד טאט אלזא
 וויא זיהם דער עוויגע בעפאלן ,
 אונד שלוג דיא פלשחים פאן גבע כיו
 נאך גור .

ו (א) דוד לים ווידער אללע פאר
 געהמען אין ישראל צוואמען קאמ
 מען , דרייסיג טויזענד אן דער צאהל .
 (ב) מאכטע זיך אויף , אונד גינג אין
 בגלייטונג דיזעס פאלקס נאך בעלה אין
 יהודה , דיא לארע גאטעס פאן דארט
 אבצוהאלען , וואכייא דער נאמע ,
 דער נאמע דעס עוויגען צבאות , דער
 צווישען דען כרובים

יהוה

רשי

באור

הס מלחמי הנועדי' בראשי האילנות
 אשר חני שולח לעזרתך : אז תחרץ .
 תרים קול מלחמה וחבת חרב גלפיר'
 בלעז (Glvpir. לויט שרייאן ,) וכן
 לא יחרץ כלב לשונו :
 ו (א) ויוסף עוד דוד . לאסוף
 את כל בחור בישראל שלשים אלף .
 לפי שנאספו עליו כשהמליכוהו בחברון
 וזו היתה אסיפה שנייה לכך נאמר
 ויוסף : (ב) מבעלי יהודה .
 היא קרית יערים כמו שנאמר ביהושע
 ותאר

השתדלות להודרו, וכן ת'יתקף . וכתב
 רלב"ג ו"ל : ובזה המענה שלא יעלה עליהם
 אם לא בתחבולות באופן שלא ירגישו בבואו ,
 ולזה אמר שיסוב אל אחריהם בדרך שיבא להם
 ממול בכאים , והם אילנות רבי הענפים
 והעלים , ולא ירגישו בהם הפלשתים , וגם
 שם ימתין שיבא רוח יביע ראשי הנכאים בדרך
 שישמע בהם קול כעדי דוד שהוא תנועת
 הנכאים , ולא יהיו כשמרים ממנו כלל , ולזה
 צוה השם שיתנועע' אז במהירות ויפול עליהם ,
 כי בזה האופן מן התחבולות ינכסם . ואע"פ
 שהי' השם יכול לנכס ע"ד מופת , הנה לא יעש'
 מופתים כ"א במקום ההכרח ע"כ .

ו (א) ויוסף , משרש אסף בחברון א'
 פ"א הפעל , כמו ויוסף
 מן המועד (לקמן כ' ה') , ואחרים . וטעם עוד כתב רש"י , לפי שנאספו עליו
 כשהמליכוהו בחברון , וזו היתה אסיפה שני' . בחור , המובחרים והקשובים (ר' י
 גאון) . אמנם בדה"י (א' י"ג) נאמר ויקהל דוד את כל ישראל מן שיחר מזרים ועד
 לבוא חמת . (ב) מבעלי יהודה , מ"ס זו אינה יחס הגבול שממנו , אלא במקום
 הגבול שליו , ודומה לו ויסע לוט מקדם (בראשית י"ג י"א) . ושעורו לבעלה אשר
 ליהודה , (כי גם באלק שמעון היתה עיר נקראת בעלה) . והיא קרית יערים , וכן
 מפורש הכל בדה"י שנא' ויעל דוד בעלתה אל קרית יערים אשר ליהודה . אשר נקרא'
 שם , טעם נקרא שם פה קריאה אל ה' וטעם עליו אלל , כמו והחונים עליו (במד'
 ב' יב) , והוא מחובר למלת אשר כלומר הארון אשר אללו הי' מקום

1 3 א הקבוצ

כרובים טראָהנט , אָן גרופֿן וואָרד .
 (ג) מאָן לענטע דיא לאַדע גאַטטעס
 אויף איינען נייען וואַגען , אונד פֿיהרטע
 זיא אויס דעם הויזע אבינדב'ס צוגבעה .
 עזה אונד אחיו , דיא זעהנע אבינדב'ס
 לייטעטען ריזען נייען וואַגען .
 (ד) צוואַר , אַלס מאָן זיא אויס דעם
 הויזע אבינדב'ס הינויספֿיהרטע , וואַ
 רען ביידע געבען דעה לאַדע , נאַכֿ
 הער

יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים
 עָלָיו : (ג) וַיִּרְכְּבוּ אֶת־אֲרוֹן
 הָאֱלֹהִים אֶל־עֲגֹלַת הַדָּשָׁה
 וַיִּשָּׂאֵהוּ מִבַּיִת יְהוָה אֲשֶׁר
 בְּגִבְעָה וַעֲזָא וַאֲחִיו בְּנֵי אֲבִינָדָב
 נְהָגִים אֶת־הָעֲגֹלָה הַדָּשָׁה :
 (ד) וַיִּשָּׂאֵהוּ מִבַּיִת יְהוָה

אֲשֶׁר בְּגִבְעָה עִם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים

ואחיו

רש"י

באור

הקבוע להתפלל שם אל השם , וכן ויקרא
 בשם ה' (ברא' י"ב ט' .) וכפילת מלת שם
 לתוספת באור , ושעורו : אשר נקרא שם
 (ומהו השם) שם ה' נבואות , ונד"ה לא
 באור כ"א אשר נקרא שם . וח"ל פירשו עליו
 כמו על ידו , והכוונה אשר ע"י נתקדש שמו
 של הקב"ה בהיותו נשדה פלשתיים , כמו
 וקראו שם בבית לחם (רות ד' י"א) , שטעמו
 עשות שם בארץ , ויתורגם : (וואדורך דער
 רוף דעם עוויגען נאַמענס זיך פֿערברויי
 טעמע) , והנותר ינמר . (ג) אשר
 בגבעה , עיין בבאור ש"א ז' ט' . (ד) עם
 ארון האלהים , הריק"ס חנרו עם העגל'
 סדה בפסוק הקודם ושעורו את העגלה עם
 ארון

ותאר הגבול ועלה צעלה היא קרית
 יערים וכן בדברי הימים ויעל דוד וכל
 ישראל צעלמה הוא קרית יערים וצעל
 לשון מישר : ויקם וילך דוד מנעלי
 יהודה . שנאספו שם להעלות מוֹשֶׁס את
 הארון וגו' : אשר נקרא שם שם . אשר
 נקרא לו לארון שם ומהו השם שהיה
 שם ה' נבואות עליו : (ג) אל עגלה
 חדשה . טעה בדבר שאפילו תיטקות
 של בית רבן יודעין אותו כי עבודת
 הקדש עליהם נכתף ישאו ולפי שאמר
 זמירות היו לו חקיך בבית מגורי נענש
 לבא לידי כך ומת עוזא על ידו לפיכך
 כשהביאו מבי' עונד הביאו נכתף שאמר בדברי הימים ויאמר להם אתם
 ראשי האבות אשר ללוים התקדשו אחס ואחיקם והעליתם את ארון וגו' כי
 למבראשונה לא אחס פרץ ה' אלהינו בנו כי לא דרשנו כמשפט : (ד) עם
 ארע

מכלל יופי

ו (א) ויסף , שרשו אסף , מענין קבוץ , אך יש הפרש ביניהם כמ"ש הרי"קם כו
 לשון הקבוץ לא יאמר כ"א על המפורד . (ב) מבעלי כו' , ומה שכתוב מבעלי ולא
 ולא יתכן לבא מ"ם במקום למ"ד כי זה הפך זה , רק אין פי' ויקם וילך על ההליכה
 לבעלי יהוד' רק על היציאה משם : שם שם . יד"וד צבאות , השם הנכבד נקרא כן
 שם סתם , ואח"כ פי' שם ד' צבאות : (ג) אל , כמו על : חדשה , בחסרון רה"א
 הידיעה מן התאר : וישאווה , נכפל הפעול בזה הפסוק וכן מצינו הרבה פעמים ,
 [ובשורש עם וי"ם וישאווה על הארגו והרי"קם פי' עם ארון כי עזא הו' הולך עם ארון
 אלהים

וַיֵּאָחֲזוּ הַלֵּךְ לִפְנֵי הָאָרוֹן :
 (ה) וְדָדוֹ וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל
 מִשְׁחָקִים לִפְנֵי יְהוָה בְּכָל־עֲצֵי
 בְרוּשִׁים וּבְכַנְרוֹת וּבְנִבְלִים
 וּבַחֲפִים וּבְמִנְעֻנְעִים וּבְצִלְצִלִּים :
 (ו) וַיָּבֹאוּ עַד־גֵּרָן נֶכֶן וַיִּשְׁלַח
 עֹזָה אֶל־אָרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֵּאָחֲזוּ
 בּוֹ כִּי שָׁמְסוּ הַבֶּקֶר : (ז) וַיַּחַר־
 אֶף יְהוָה בְּעֹזָה וַיַּכֶּהוּ שָׁם הָאֱלֹהִים
 עַל־הַשָּׁל וַיָּמָת שָׁם עִם אָרוֹן
 הָאֱלֹהִים : (ח) וַיַּחַר לְדָדוֹ

הער גינג אחיו פֿאַר דער לאַדע דער .
 (ה) דוד אונד דיא זעמטליכע פֿאַמיליען
 ישראל'ס שפיהלטען פֿאַר דעם עוויגען
 אויף אללערלייא אינשטרומענטען פֿאַן
 ברושים האַלץ , אויף האַרפֿן פּזאלטער ,
 פּויקען , שעללען אונד צימבעלן .
 (ו) אַלס זיא ביו גרן נכון געקאַממען
 וואַרען , גריף עזה נאָך דער לאַדע
 גאַטטעס , אום זיא צו האַלטען ; דען
 דיא רינדער האַטטען זיך לאָז געריססען .
 (ז) דא ענטבראַנטע דעם עוויגען צאָרן
 איבר עזה , אונד ער שלוג איהן דאָ
 זעלבסט איבער דיום פֿערגעהן , דאָס
 ער שטאַרב נעבען דער לאַדע גאַטטעס .
 (ח) עם טאַט דוד וועה , דאָס דער
 עוויגע דען

על רש"י

באור

ארון האלהים . כרי זה מוקרא קר
 והס באים עם ארון האלהים :
 (ה) בכל עני ברושים . שמתקנין
 מהם כלי זמר : (ו) כי שמו הבקר .
 כי שמוטוהו הבקר ונענעוהו וכן תירגס
 יונתן ארי ורגוסי תוריה כמו שמתרגס
 ונדחה ידו בגרזן ותתמריג ידיו
 בגרזנא : (ז) על השל . על השגנה
 שהיה לו לדרוש קל וחומר נושאיו נשא
 בירדן הוא ענמו לא כל שכן :
 (י) עובד

ארון האלהים . אבל לפי המאמר וישארו
 מבית אבינדב כפל לשון ללא טרד כלל , וכן
 הוא אם כאמר שיחסר מלת עזה ושעורו ,
 ועזה עם ארון האלהים , כמו שחשבו קצת .
 לכן דעתי שמוסב על ועזה ואחיו בפסוק
 בקודם , ופסוק זה שב אל נוהגים את
 העגלה חדשה , כלומר האדך הי' מעשה
 נהיגתם , כאשר נשארו אותו מבית אבינדב היו
 שניהם עם ארון האלהים , ולאמר זאת הי'
 אחיו הולך לפני הארון , ולכן כאשר שמו
 הבקר אחו בו עזה ולא אחיו , וכן תרגמתיו .
 (ה) עצי ברושים , שעורו , בכלי זמר
 הנעשים מעני ברושים . (ו) גרן נכון .
 ונדה . גרן כידון , ושני שמות היו לו (רד"ק) ,
 (ז) על השל , על השגנה , שהיה לו לדרוש קל וחומר , נושאיו נשא בירדן הוא
 ענמו לא כ"ש (רש"י) , והוא מדברי חז"ל . ועוד שג על שאקו בו ולא הי' משנט לו
 (מרד"ק) .

מכלל יופי

אלהים , [(ה) משחקים ענין שמחה . ובמנענעים , כפול הפ"א והע"ן , ונפתח
 הע"ן להרחיב והוא מכלי הנגון שניע גופו וירקד בהם : ובצלצלים , בהכפל גם
 הפ"א והסב' כלי נחשת שמקישין זה בזה . (ו) נכון , י"ח אתר מחקן : וישלח ,
 ידו : שסטו , פועל עומד , ענין עויבת הדבר . (ז) על השל , פתח באתנח ,
 ה"י ראשתלי כו' ועוד כי לא הי' לוי . ג ג ג ג (י) על

דען עזה זארהינוענגראפֿט האַט . ער
 נענטע דיון אַרט פּרץ עזה (וועגראַפֿונג
 עזה'ס) . (וויאָער אויך נאָך דיון טאַג
 הייסט .) (ט) דוד גריהט נון אין
 פֿורכט פֿאַר דעם עוויגען, אונד שפּראַך :
 מײַא ווירד דיא לאַדע גאַטטעס צו מיר
 קאַממען קענען ? (י) ער ענטשלאָס
 זיך , זיא ניכט צו זיך נאָך עיר דוד צו
 ברינגן, זאָנדרען ער לים זיא אַכשטעללן
 אין עבד אַדמ'ס דעם גתיר הויז .
 (יא) אַלס דיא לאַדע גאַטעס דרייא
 מאַנאַטע אין עבד אַדמ'ס דעם גתיר הויז
 גווען , זעגנטע דער עוויגע דען עבד
 אַדמ אונד זיין גאַנצעס הויז .
 (יב) עס וואורדע דוד הינטערבראַכט ,
 אונד גזאַנט : דער עוויגע דהאַט עבד
 אַדמ'ס הויז אונד אַללע זיינע אַנהעריגען
 גזעגנט וועגען דער לאַדע גאַטטעס ,
 אונד דא גינג ער הין , אונד פֿיהרטע
 דיא לאַדע גאַטטעס פֿאַן עבד אַדמ'ס
 הויזע נאָך עיר דוד הינויף מיט פֿריידען .
 (יג) איממער ווען נון דיא טרעגער דער
 לאַדע דעם עוויגען ועכס שריטטע גגאַנז
 גען זוארען , לים ער אַכסען אונד
 פֿעטטע שאַפֿע שלאַכטען . (יד) דוד
 זעלכסט טאַנצטע אויס אַללען קרעפֿטען
 פֿאַר דעם עוויגען הער , אונד האַטטע
 אַייגען

על אִשֶׁר פָּרִץ יְהוָה פָּרִץ בְּעֶזְרָה
 וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא פָּרִץ עֶזְרָה
 עַד הַיּוֹם הַזֶּה : (ט) וַיֵּרֵא
 דָּוִד אֶת־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
 וַיֹּאמֶר אֵיךְ יָבֹא אֵלַי אַרְוֹן יְהוָה :
 (י) וְלֹא־אָבֵה דָּוִד לְהִסִּיר אֵלָיו
 אֶת־אַרְוֹן יְהוָה עַל־עֵיר דָּוִד
 וַיִּמְהַר דָּוִד בֵּית עֶבֶד־אָדָם
 הַגֵּתִי : (יא) וַיֵּשֶׁב אַרְוֹן יְהוָה
 בֵּית עֶבֶד אָדָם הַגֵּתִי שְׁלֹשָׁה
 חֳדָשִׁים וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת־עֶבֶד
 אָדָם וְאֶת־כָּל־בֵּיתוֹ : (יב) וַיִּגַּד
 לַמֶּלֶךְ דָּוִד לֵאמֹר בָּרַךְ יְהוָה
 אֶת־בֵּית עֶבֶד אָדָם וְאֶת־כָּל־
 אֲשֶׁר־לוֹ בְּעֶבֹר אַרְוֹן הָאֱלֹהִים
 וַיִּלֶּךְ דָּוִד וַיַּעַל אֶת־אַרְוֹן הָאֱלֹהִים
 מִבֵּית עֶבֶד אָדָם עֵיר דָּוִד
 בְּשִׂמְחָה : (יג) וַיְהִי כִּי צָעְדוּ
 נְשָׂאֵי אַרְוֹן יְהוָה שְׁשֵׁה צַעֲדִים
 וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא : (יד) וְדָוִד מְבַרְכֵר בְּכָל־עֵז לִפְנֵי יְהוָה

ודוד

ר ש י

(י) עוזב אָדום . לוי הים נדצרי הימי'ומן השוערים הים : (יא) ויברך ה'
 וגומר . אשתו ושמה כלותיה ילדו ששה בני'זכרם אחד שנאמר ופעולתי השמיני
 ששים ושנים לעוזב אָדום : (יד) מזכרכר . מרקד : אפוד

מ כ ל י ו פ י

(י) על עיר , אל עיר . (יג) ומריא , מין ממיני בקר הגדולים בלע"ו כופאנו ,
 וי"מ מפוטם . (יד) מזכרכר , מרקד : אפוד , כררוט . (טז) מפון

וְדוֹד הַגּוֹר אֶפּוֹד בָּד : (טו) וְדוֹד
 וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵעַלִּים אֶת-
 אֲרוֹן יְהוָה בְּתַרְוַעָה וּבְקוֹל
 שׁוֹפָר : (טז) וְהָיָה אֲרוֹן יְהוָה
 בְּאֵיזֵר דָּוִד וּמִיכַל בַּת-שָׁאוּל
 נִשְׁקָפָה בְּעַד הַחֲלוֹן וְהִתְרַא
 אֶת-הַמֶּלֶךְ דָּוִד מִפְּנֵי וּמִכַּרְבֵּר
 לִפְנֵי יְהוָה וַתִּכּוּ לוֹ בַּלְבָּה :
 (יז) וַיָּבֹאוּ אֶת-אֲרוֹן יְהוָה וַיִּצְנְנוּ
 אֹתוֹ בְּמִקּוֹמוֹ בְּתוֹךְ הָאֹהֶל אֲשֶׁר
 נָטְהוּ-לוֹ דָּוִד וַיַּעַל דָּוִד עֲלוֹת
 לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁלָמִים : (יח) וַיְכַל
 דָּוִד מִהָעֲלוֹת הָעוֹלָה וְהַזְּבָחִים
 וַיְבָרֵךְ אֶת-הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה
 צְבָאוֹת ; (יט) וַיַּחֲלֶק לְכָל-
 הָעָם לְכָל-הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל לְמֵאִישׁ
 וְעַד-אִשָּׁה לְאִישׁ חֶלֶת לֶחֶם
 אַחַת וְאִשְׁפָּר אֶחָד וְאִשִּׁישָׁה
 אַחַת וַיִּלְךְ כָּל-הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ :
 (כ) וַיֵּשֶׁב

איינען ליינענען אָבערמאַנטעל אָן .
 (טו) זאָ בראַכטע דוד אונד גאַנץ ישראל
 דיא לאַרע דעם עוויגען הינויף , אונטער
 יויכצען אונד פאזוינען שאַל .
 (טז) אַלס דיא לאַרע דעם עוויגען זיין
 עיר דוד אַנקאַם , שויעטע מיכל דיא
 טאַכטער שאול'ס דורכ'ס פֿענסטער ;
 וויא זיא נון דוד זאָ היפֿפֿען אונד טאַנצען
 זאָה פֿאַר דעם עוויגען ; דא טאַדעלטע
 זיא איהן אין איהרעם הערצען .
 (יז) מאָן בראַכטע ענדליך דיא לאַרע
 דעם עוויגען , אונד שטעלטע זיא אָן
 איהרען כשטימטען ארט אונטער דאַז
 צעלט , דאַז איהר דוד האָט אויף שלאָ-
 גען לאַססען , ווארויף דוד דעם עוויגען
 גאַנץ אונד פֿריידען אָפֿפֿער דארבראַכ-
 טע . (יח) נאַכדעם ער מיט דער
 אָפֿפֿרונג דער גאַנץ אונד פֿריידען
 אָפֿפֿער פֿערטיג וואָר ; זעגנטע
 ער דאַז פֿאַלק אים נאַמען דעם עוויגען
 צבאות , (יט) אונד לים איהרנען ,
 זאָפֿיהל איהרער אויס ישראל בייא זאַמן
 וואהרען , יעדס , זאָוואָהל מאן אַלס
 פֿרויא , אויסטהיילען איינען קוֹצען ,
 איין שטיק פֿלייש אונד איינע פֿלאַשע
 מיט וויין , ווארויף דאַז פֿאַק הינוועג גינג ,
 איין יעדער נאָך זיינער היימאַט .
 (כ) אַלס

רשי

אפוד בד , מעיל בן פורטי'ינט בלע"ז
 (עיין שמות כ"ח ד') ויונתן תירגס
 כרדוט וכן תירגס ונתן מעילים דתמר
 אחות חזשלו' כרדוטין : (יט) ואשפר .
 אחד משסה צפר : ואשיסה אחת .
 גרצח דחמר : (כ) אחד הריקין' .
 חד

באור

(מרד"ק) . (טו) וחכו לו , כיחשנה
 שאין כבוד המלך להסתנה כמנהג הדיוט אפי'
 לפני הארון (רד"ק) : (יז) במקומו ,
 במקום אשר הוכן לו . (יט) ואשפר ,
 חתיכת צפר , ודרשו חכמים אחד משסה צפר .
 ואשישרה , כלי של יין . כדכתי' אשישי
 ענבים , סמכוני באשישות (ר"י נאון) .
 (כ) טה

(כ) אלס דוד נון צוריק קאם אונד אויך אין זיינעם הויזע דען זעגען ערטהיילען וואָלטע; גינג איהם מיכל שאול'ס טאָכטער ענטגעגען, אונד שפראַך: וויא פֿרעהרונגסוויירדג וואָר הייטע דערקע-גיג פֿאַן ישראל, דא ער זיך דען אויגען דער מעגדע זיינער אונטער טאַהנען זאָ בלאָס שטעלטע, וויא זיך נור איינער דער ניריגסטען מענשען בלאָס צו שטעללען פֿערמאַג! (כא) דוד ערווידערטע מיכל: פֿאַר דעם עוויגען, דער אָן מיר מעהר גפֿאַללען האַטטע, אַלס אָן דיינעם פֿאַטטער אונד זיינעם גאַנצען הויזע: אינדעם ער מיך צום רעגענטען איבער ישראל בשטעלט, פֿאַר דיום גאַטט האַבע איך מיינע פֿריידע גאייסערט.

(כב) אונד לים איך מיך אויך נאָך מעהר

(כ) וישב דוד לברך את ביתו והצא מיכל בת שאול לקראת דוד והאמר מה נכבד היום מלך ישראל אשר נגלה היום לעיני אמהות עבדיו בהגלות נגלות אחד הרקים: (כא) ויאמר דוד אל מיכל לפני יהוה אשר בחר בי מאביך ומיכל ביתו לצות אתי נגיד על עם יהוה על ישראל ושחקתי לפני יהוה: (כב) ונקלתי עוד פסקא כאמצע פסוק מואת

ב א ו ר

(כ) מרה נכבד, כפעל עבר כי הוא פתוח. ואמירה זאת על דרך לעג והתול, כמליצה הנקראת בלה"ע (איראניא), כי היא חשבה שלא יאות למלך לעשות כמעשה המון עם, שהוא נגד כבודו. נגלה, המלך נעזי העם כעלה ונשגב ממעלת אדם, ולזה יכבדוהו וינשאוהו מנן אחיו, ולכן מן הראוי שיהי' דרכו ומנהגו כעלה על מנהג המון עם, כי זה יכסה בעדו, אמנם אם ירד ממעלתו ויתערב בין העם ויעשה כמעשיהם, אז ישליך את מעטה תפארתו ונגלה לעיניהם שגם הוא אדם כמוהם ויקל בעיניהם. כהגלות נגלות, שניהם מקור מכפעל האחד שלם כמו נשאל נשאל דוד והאחד חסר טו"ן כמנהג, ובא כפלים לרוב התגלותו בשחוק (רד"ק). הרקים, מין אדם שפל אשר לגדל מדרגת שפלותם לא יתבואו מפני כל, ולא יחששו להיות נבזה בעין רואיהם, בהיותם כבד בתכלית הבזיון והשפלות. (כא) ושחקתי, פעל עבר אע"פ שהנניח מלרע, וכת"י ושחיתית, ומחובר הוא אל לפני ה' הנאמר בראש

הפסוק, והשעור לפני ה' שחקתי, אלס לפי שהפסיק בין לפני ה' ובין שחקתי והאריך בדברים הנאותים אל הענין לפיכך חזר ואמר לפני ה', וזה מנהג הלשון, והוא סאלו נאמר לפני ה' הוה שחקתי וכדומתורגם. אשר בחר וגו', הכאין לבה בזה כי זה הנמול היה ראוי לה על שהטיחה דברים נגד דוד (רלב"ג). ונקלותי וגו', כפעל מפעלי הכפולים, והוא מבנין התנאי והספק, וכן פעל והייתי הבא אחריו. והכוונה, אף אם הייתי משפיל את עצמי יותר, לא יהי' זאת סנה לפחיתת כבודי בעיני עמי, ואדרבה מה ששמחתי עמם לכבוד השם, זה יגדיל כבודי בעיניהם, וכיון הוא ע"פ הנסיון שכאשר ירבה המושל לרדת מגדולתו בעתו, ולהשתעשע עם עמו כקטן כגדול, לאכל באבלתם ולשמת בשמחתם, כן ירבה להיות אהוב וכבד להם, טא וראה מידותיו של הקב"ה בכל מקום שאתה מוצא גדולתו עם אתה מוצא ענותנותו. ועם האמהות וגו', אבל האמהות עצמן אכבד אשר בלעני שפה דברת מהן, וזה טעם כפל מלות עם. כלומר

מִזֹּאת יְהִי יְשׁוּפֵל בְּעֵינַי וְעַם-
הָאֲמֵהוּת אֲשֶׁר אָמַרְתָּ עִמָּם
אֶכְבְּדָה : (כג) וְלִמְיֹכֵל בַּת-
שָׂאוּל לֹא-הָיָה לָהּ יוֹלֵד עַד יוֹם
מוֹתָהּ :

ז (א) וַיְהִי כִּי יָשָׁב הַמֶּלֶךְ
בְּבֵיתוֹ וַיִּהְיֶה הַיְחִיד לְוֹ
מִסָּבִיב מִכָּל-אִיכָּיו : (ב) וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ אֶל-נָתָן הַנָּבִיא רְאֵה נָא
וְלֹד ק' רש"י אַנְכִי

מעהר העראב , דינקטע מיך נאך זא
קליין : זא ווירדע איך דעננאך זעלבסט
פאן דען מעגדען פאן דענן דוא גשפרא-
כען , געעהרט ווערדען . (כג) מיכל
טאכטער שאול האטטע נון קיינע קינד
דער ביזאן איהרען שטערבעטאג .

ז (א) אַלֶּם עַנְדְּלִיךְ דַּעַר קַענִיג רוֹהִיב
אִין זַיינעם פֿאַלֶּאַסְטע וואָהנְטע ;
נאַכְדַּעס נַעמְלִיךְ דַּעַר עווינַע אִיהֶם פֿאַן
אַלֶּען פֿיינְדן אומהַער רוֹהַע פֿרֶשֶׁאַפֶּט :
(ב) שפּראַךְ עַר אִיינְסט צום פּרֶאַפֶּעטן
נַתָּן : זִיַּהַע , אִיךְ וואָהנַע אִין אִיינַעם
צַעַרְדן פֿאַלֶּאַסְט , אונד דִיא לֶאַדַּע
נאַטטַעם

באור

כלומר עם איתן אשר אמרת אהי' ולנו , עם
איתן בעינין אכבדה . והנה השיב דוד בזה
ואמר , עשיתי הישר והטוב בכלל כל ואיתן ,
א' מחוייב אני להודות לה' ולכבדו בכל עת
אשר בחר ביוצא אותי לנגיד על עמו , וב'
אשר יראת שיגיע לי נזק ע"י זה , אל תיראי ,
אין הדבר כן , אדרבה עוד יכבדוני העם
אף אם אנקל עוד מוזאת ואהי' קטן בעיני ,
כי לכבוד ה' עשיתי והוא יכבד את מכבדו .
(כג) ולמיכל , כאילו יאמר שזה הי'
סנה להמנע ממנה פרי בטן , כי לא אהב
אותה דוד כמו קודם זה (רלב"ג) . אמנם
לדעת חז"ל הי' זה לה לעונש .

חד מן סריקי' : (כב) ונקלותי עוד .
לפניו יותר מוזאת שהקלותי בעלמי
עתה : עמם אכבדה . אינם מבזין
אותי אלא חשוב אני בעיניהם על זאת :
(כג) לא היה להולד . מאותו היום
והלאה :

ז (א) וה' הניח לו . אמר הרי
נתקיים והניח לכם מכל חוייבכם
וגו' מה כתוב אחריו והי' המקום אשר
יבחר וגו' מעתה עלינו לבנות בית
הבחירה

ז (א) ישב , סיפא דקרא מפרש לרישא , כלומר ישב במנוחה , ולא היה לו לפחד מאויביו
ולכך נא לו הרעיון לבנות בית הבחירה , כדאיתא בגמרא (סנהדרין כ')

מכלל יופי

(טו) מפוז . מתחזק ורוקד כי כן דרכן של הרוקדים לחזק אזור מחניהם .
(יט) ואשפר , א' לה נוספת , חלקבשר . (כ) לברך , לחת שלום לפי שכא
מן הדרך : כהגלות נגלות , שניהם מקור , הא' שלם , וכפל המקור לרוב התגלותו
בשחוק : (כא) ושחקתי , מלרע לפי שרוא עתיד . (כב) אכבדה , האל"ף
בחירק , ענין כבוד . (כג) ולד , למדינחאי כתיב ולד וקרי ילד , למערבאי בהפוך :
מוחה , בחולם , מקור , ובדרש אבל ביו' המיתה הי' לה :
ז (ב) נבית ארוים , בבית מקורה , וכן ת"י בביתא דמסלל בכיורי ארויא :
(ז) אח